

Jak se s ženskostí vyrovnaly Uttará a Sirimá¹

Áyusamaní Vajirá

vypráví jejich příběh v rámci programu „Buddha a ženy“, Bodhi Brno 29. dubna 2009.

Už za časů Buddhy si ženy z domácnosti dovolily temporárně odejít a věnovat se tréninku. Budu vyprávět zajímavou příhodu dvou žen, které řešily tuto problematiku sociálně, vyřešily přitom velmi závažné problémy.

Je to příběh kurtizány jménem Sirimá a ženy jménem Uttará, dcery bohatého obchodníka Punny ve městě Rájagaha. Punna slíbil svou dceru Uttará za ženu synovi bohatého obchodníka jménem Sumana, který byl mecenášem Punny. Punna byl totiž kdysi zaměstnán u Sumany a díky tomuto získal velké bohatství. Přesto nebyl Punna ochoten přijmout návrh Sumany, protože Sumana nebyl stoupencem Buddhy a Punna chtěl, aby jeho dcera mohla i nadále praktikovat Dhammu. Po nějakém čase a nátlaku ostatních členů kasty obchodníků přece jen Punna svolil ke sňatku. Svatba se uskutečnila na samém začátku období dešťů, kdy mniši každoročně začínají pravidelný tříměsíční retreat a Uttará pak odešla do domu svého muže. Když se blížil konec období dešťů a Uttará už neměla žádnou příležitost poslechnout si přednes Dhammy, setkat se s mniškami a mnichy a dát jim dánu, poslala svým rodičům tuto zprávu: „Proč jste mě uvrhli do tohoto vězení? Bylo by bývalo lepší, kdybyste mě prodali jako otrokyni než mne provdat do rodiny bezvěrců. Za tu dobu, co jsem zde, jsem neměla jedinou příležitost vykonat rituálně jediný záslužný čin.“

Punnu toto sdělení nenechalo chladným a tak poslat své dceři 15.000 zlatých s následující zprávou:

„Sirimá, kurtizána našeho města, si účtuje 1000 zlatých za noc rozkoše. Nabídní jí přiloženou částku za to, když bude po dobu čtrnácti dnů obveselovat tvého muže, zatím co ty, budeš dělat rituálně záslužné činy, jakých se ti zachce.“ Uttará následovala radu svého otce a přivedla Sirimu domů. Když její manžel uzřel krásnou kurtizánu, ochotně souhlasil, že zastoupí jeho ženu na dalších 14 dnů, aby Uttará mohla dělat dánu a poslouchat učení Dhammy, jak je jí libo.

Bylo to posledních čtrnáct dní před koncem tříměsíčního retreatu, po kterém mniši začnou znova vandrovat. Uttará požádala Buddhu a jeho mnichy, aby přijali pozvání na dánu během těchto 14 dnů v jejím domě. Buddha ze soucitu souhlasil s pozváním a tak Uttará mohla slyšet spoustu přednesů Dhammy. Když nastal poslední den tříměsíčního období dešťů, měla Uttará na pilno s přípravami v kuchyni. Její muž to chvíli pozoroval a když viděl, že jeho žena běhá sem a tam, zpocená a umazaná od sazí – oni totiž tehdy v Indii neměli ani plynový ani elektrický sporák, nýbrž připravovali veškeré jídlo na ohni, jak je to ještě dnes možno vidět třeba na Srí Lance – pomyslel si „To je bláhový blázen, ta moje žena, neví jak má užívat své bohatství a pohodlí. Místo toho tady běhá jako potrhlá, šťastná že obsluhuje holohlavé askety.“ Usmíval se sám pro sebe a odcházel pryč.

Když ho kurtizána Sirimá viděla, jak se usmívá, chtěla vědět, co se stalo. Nedaleko uviděla Uttaru, a nenapadlo jí nic jiného, než že ti dva si spolu vyměnili pár něžností. Takhle představa *nimitta* a s ní spojené asociace *anubyañjana* jí pěkně rozzuřily. Dva týdny si užívala v postavení paní domu a tato událost jí připomněla, že je tu vlastně jen host. Chtěla Uttare ublížit, načež popadla rendlík s vroucím olejem, aby jí ho vylila na hlavu. Když to Uttará viděla, pomyslela si „Moje přítelkyně Sirimá mi prokázala velkou službu. Díky ní jsem mohla dávat dánu a poslouchat učení Dhammy. Pokud je teď ve mně zloba, ať mě olej spálí, ale pokud jsem prostá zloby, tak mě to nespálí.“ A zálila na Sirimu *mettá*. Kurtizána jí nalila vroucí olej na hlavu, ale ten stekl neškodně jako kdyby to byla studená voda.

¹ Příběh je volným překladem z knihy ctihodného Nyanaponiky Thery a Hellmutha Heckera „Great Disciples of the Buddha“, str. 304 – 306.

Tohle Sirimu dopálilo ještě víc, skočila po dalším rendlíku s vroucím olejem, aby Uttaru znovu polila. Ale v tom zasáhly služky Uttary. Popadly Sirimu, povalily jí na zem a tloukly do ní a kopaly. Nadarmo je zkoušela Uttará zadržet, až se nakonec mezi ně a Sirimu vložila a klidně se jí zeptala: „Proč jsi udělala ten ošklivý čin?“ Pak jí umyla teplou vodou, natřela jí nejjemnějším parfémem. Když přišla Sirimá k sobě, upamatovala se, že je v tom domě opravdu jenom hostem. A pomyslela si: „Vskutku jsem spáchala ošklivý čin, polila jsem jí olejem jen proto, že se na ní její muž usmál. Nejenom že to strpěla bez zloby, ale když mě její služebné napadly, tak je zadržela a chránila mě. Ať se mi hlava rozpadne na sedm částí, když jí nepožádám o odpuštění.“ Poklekla k nohám Uttary a požádala jí o odpuštění. Uttará pravila: „Můj otec stále žije. Když ti odpustí on, tak ti odpustím i já.“ Sirimá řekla, „Půjdu k tvému otci, k bohatému mistru cechovnímu, a požádám ho o odpuštění.“

Uttará odpověděla: „Punna je můj otec, který mě přivedl do tohoto kruhu utrpení. Když ti odpustí můj otec, který mě vede ven z tohoto kruhu, odpustím ti i já.“

„Ale kdo je ten otec, který tě vede ven z toho kruhu utrpení?“

„Buddha, Plně Probuzený.“

„Ale já ho neznám. Co mám dělat?“

„Učitel sem přijde zítra spolu s jeho mnichy. Přijď taky, vezmi co můžeš darovat a požádej o odpuštění.“

Sirimá s radostí souhlasila a odešla domů. Nařídila svému služebnictvu připravit všechny možné druhy jídla a další den je odnést do domu Uttary. Protože se ale stále styděla za své nedobré chování, neodvažovala se sama mnichům servírovat. Uttará se o všechno postarala. Když se všichni najedli, poklekla Sirimá k nohám Buddhy a prosila o odpuštění. „Odpuštění čeho?“ zeptal se Buddha. Na to mu Sirimá vyprávěla celou příhodu. Plně Probuzený se obrátil na Uttaru, aby potvrdila, co se stalo a vyptal se, na co myslela, když viděla Sirimu přicházet s vroucím olejem. „Zahrnula jsem jí *mettá*.“ pravila Uttará, „a pomyslela jsem si: ‚Má přítelkyně Sirimá mi velmi posloužila...‘“

„Skvělé, Uttará, skvělé!“ pochválil jí Vznešený. „To je pravý způsob překonání zlosti.“ a pak pronesl tyto verše zaznamenané v Dhammapadě:

Akkodhena jine kodham.

Asádhum sádhuná jiné.

Jiné kadariyam dánena.

Saccena alikavádinam.

(Dhp. 223)

Ne-zlostí zlost překonávat,

Dobrem zdolávat zlo,

Dáváním překonat lakomost

A pravdou přemoci lež.

© 2009 ACES - Āyukusala Central European Sangha

e-mail: dhammarama@hotmail.com

ayukusala@gmx.ch

vajira@ayukusala.org

web: <http://www.ayukusala.org>

<http://www.volny.cz/nangi/>